

Lønns- og arbeidsvilkår for undervisningspersonale i private skoler med rett til statstilskudd

TOLKNINGSUTTALELSE | 06.11.2014

Gjelder

- Privatskolelova - § 4-4 Lønns- og arbeidsvilkår

Vi har svart på et spørsmål om lønns- og arbeidsvilkår for undervisningspersonale i private skoler.

Spørsmålet gikk på hva det betyr at undervisningspersonale har rett til lønns- og arbeidsvilkår som i tilsvarende offentlige skoler. Privatskoleloven har ellers ingen bestemmelser om tariffavtaler om lønns- og arbeidsvilkår slik det er i opplæringsloven.

Hva sier forarbeidene?

I Ot.prp. nr. 33 (2002-2003) pkt. 14.4.1 heter det:

"Etter privatskulelova § 16 første ledd har undervisningspersonalet og skoleleiarane ved privatskolane rett til lønns- og arbeidsvilkår som i tilsvarende offentlege skolar. Privatskulelova § 16 første ledd er ikkje til hinder for at personalet godtek dårlegare vilkår, sjå Ot.prp. nr. 58 (1983-1984) s. 39..."

Rettighetene undervisningspersonale har etter privatskoleloven § 4-4 er således rettigheter den ansatte kan avtale seg bort fra.

Når det gjelder hva begrepet "lønns- og arbeidsvilkår" omfatter er dette nærmere omtalt i Ot.prp. nr. 58 (1983-1984) kap. 6.4.:

"Lønns- og arbeidsvilkår for undervisningspersonalet ved den offentlige grunnskole og videregående skole fastsettes i tariffavtaler mellom staten og de forhandlingsberettigede tjenestemannsorganisasjoner i samsvar med lov 18. juni 1958 nr. 2 om offentlige tjenestetvister (tjenestetvistlova).

Som en følge av dette får undervisningspersonalet ved privatskolene sine lønns- og arbeidsvilkår fastsatt gjennom tariffavtaler som sluttes etter tjenestetvistlovens regler. Disse avtaler er imidlertid bare bindende for privatskolenes personale så langt de gjelder lønns- og arbeidsvilkår, dvs. summen av arbeidsgivers og arbeidstakers rettigheter og plikter overfor hverandre (lønn, leseplikt, lønn under sykdom, regler for tjenestefri m.m) i nettopp disse egenskaper.

Forhandlingsordninger og de tillitsvalgtes forhold til arbeidsgiveren er derimot ikke lønns- og arbeidsvilkår etter tjenestetvistlovens system.

(...)

Hovedavtale for arbeidstakere i staten gir i det vesentlige regler om forholdet mellom avtalepartene, og regulerer derfor ikke arbeidsvilkår. Bestemmelsene i denne avtale om tillitsvalgte og om medbestemmelse kommer derfor ikke til anvendelse i de private skoler. Men personaler ved disse skoler kan forhandle med skolens ledelse om slike spørsmål og om andre spørsmål som ikke er "lønns- og arbeidsvilkår".

Daværende Kirke- utdannings- og forskningsdepartementet har tidligere blitt forelagt spørsmålet om en privatskole er forpliktet til å inngå tariffavtale med de ansatte ved skolen. I brev datert 5. oktober 2001 uttalte departementet at

"...Opplæringslovens § 10-10 sier at for stillinger som går inn under denne loven, er det et

krav om at lønns- og arbeidsvilkår blir fastsatt ved tariffavtale. Samtidig er det klart at skoler som er godkjent etter privatskoleloven ikke omfattes av opplæringsloven. (...)

Departementet er kommet til at et krav om tariffavtale for de skoler som går inn under privatskoleloven er et så vidt omfattende inngrep at det krever en mer direkte hjemmel enn en utvidende tolkning av begrepet lønns- og arbeidsvilkår til å omfatte også tariffavtale. Vi mener at intensjonene bak privatskoleloven § 16 er å sikre undervisningspersonale det materielle innhold i lønns- og arbeidsvilkårene. Etter departementets vurdering er denne forståelsen av også i samsvar med forarbeidene til privatskoleloven."

Hva betyr lønns- og arbeidsvilkår?

Dette betyr at "lønns- og arbeidsvilkår" er ment å dekke det materielle innholdet i lønns- og arbeidsvilkårene. Etter vår oppfatning vil lønns- og arbeidsvilkår også omfatte pensjons-, ferie- og permisjonsrettigheter m.m. som undervisningspersonale i offentlig skole har, i tillegg til det som spesifikt er nevnt i forarbeidene. Tjenestepensjonsordning som er en del av lønns- og arbeidsvilkårene for undervisningspersonell i offentlige grunnskoler og videregående skoler vil da også være noe undervisningspersonale ved private skoler kan kreve.

Bestemmelsen gir ikke hjemmel for å kunne kreve tariffavtale ved skoler godkjent etter privatskoleloven.

Spørsmål om arbeidsrettslige spørsmål kan rettes til Arbeidstilsynet

Arbeidstilsynet har ansvar for fortolkning og informasjon om arbeidsrettslige spørsmål. De kan også henvise videre til rett myndighet ved spørsmål som ikke hører under deres ansvarsområde. Private skoler med rett til statstilskudd eller undervisningspersonale ved disse skolene kan eventuelt ta disse arbeidsrettslige spørsmålene opp med fagmyndigheten på dette området.